

væsentligt at gøre det. Udlændinges undren over danske forhold er en lige så vigtig kilde til forståelse af danske styrkepunkter og svagheder, som danskeres ophold i udlandet er det.

Jeg vil nævne et par punkter, hvor der bør gøres en indsats. Det ene drejer sig om de faglige uddannelser. Det er et område, hvor Danmark med rette kan være stolt af sine traditioner. Det er de færreste lande, der har faglige uddannelser af den kvalitet, som vi har, men ikke desto mindre er disse uddannelser i krise i disse år. Baggrunden er, at de ligesom de øvrige statslige uddannelser blev udsat for årlige nedskæringer i de borgerlige regeringers tid, mens deres konkurrenter, gymnasierne, klarer sig langt bedre, da de hører under amterne. Derfor har de faglige uddannelser fået et dårligt ry og mindre søgning, og når de samtidig har fået en markeds lignende økonomi, truer den manglende søgning kvaliteten af uddannelserne. Derfor er en dansk styrkeposition truet af ødelæggelse i disse år.

En løsning, som skolerne selv har peget på, kunne være at udnytte kapaciteten til at tilbyde andre lande en forsvarlig faglig uddannelse; det kunne f.eks. være en hjælp til øst- og mellem-europæiske lande. Det ville kræve et konkret program, og det vil formodentlig også nogle steder være nødvendigt at hæve niveauet gennem efteruddannelseslærere, så vi er sikre på, at vi kan være kvaliteten af det, som vi tilbyder andre, bekendt. Til gengæld får vi så også sikret kvaliteten for vore egne uddannelsessøgende.

Et andet område, hvor en indsats er påkrævet, er inden for forskeruddannelserne. Mens almindelige universitetsstuderende normalt vælger udlandsophold efter interesse for det pågældende lands kultur, universiteternes berømtthed og lign., dvs. efter forhold, hvor danske universiteter er handicappede, vælger forskerstuderende i højere grad efter specifikke kvaliteter, og her burde Danmark have lige så gode muligheder som andre og større lande. Derfor er det bekymrende, at så få forskerstuderende vælger at tage deres uddannelse i Danmark, og det kan kun betyde, at vi får for få steder med en forskeruddannelse af international kvalitet.

Det er der også en række andre indikatorer der peger i retning af, bl.a. har Forskerakademiet udtalt sig kritisk om kvaliteten af danske forskeruddannelser. Det kunne derfor være nyttigt at gøre en indsats for at trække flere forskerstuderende hertil, men det ville samtidig kræve, at

vi opbyggede nogle forskeruddannelsesmiljøer, som vi kunne være bekendt at tilbyde. Hvis vi gjorde det, ville vi opnå en dobbelt fordel: vi ville kunne drage fordel af den viden, som unge mennesker kommer hertil med, og vi ville øge kendskabet til, hvad moderne forskeruddannelse af international kvalitet indebærer i de akademiske miljøer.

Endelig skal jeg nævne, at der er grund til at se på kvaliteten af de engelskkundskaber, som lærerne har på nogle af de kurser, der i dag udbydes på engelsk. Det er jo velkendt, at mens kendskabet til engelsk er stort i de yngre generationer, er det ikke altid sådan i de ældre, og der klages altså mange steder over, at kvaliteten af det engelsk, der tales på de internationale uddannelser, er for ringe; det burde der nok gøres noget ved.

Jeg vil slutte af med den store skamlet, nemlig behandlingen af de udlændinge, der allerede er her, og det gælder desværre på næsten alle niveauer i det danske samfund. Unge af udenlandsk herkomst kan nok blive optaget på den tekniske skole, men når de søger læreplads, bliver de fravalgt. Unge kan få en uddannelsesplads, men de får ikke arbejde bagefter, hvis de har et fremmedklingende navn. Interesserede kan f.eks. læse ugebladet Ingeniøren, der har haft en række artikler om ingeniører med en dansk uddannelse, men med et fremmedklingende navn, og derfor har de ikke fået job.

Selve uddannelsessystemet er for så vidt åbent nok for udlændinge, men som arbejdspladser er institutionerne ikke meget bedre end det øvrige arbejdsmarked.

Da Folketingets Forskningsudvalg besøgte Berkeley Universitet i Californien, spurgte vi, hvordan de bar sig ad med at være det formodentlig bedste offentlige universitet i verden. Et af svarene var, at vi skulle lægge mærke til, at fire af de folk, vi talte med, talte med udenlandsk accent. En sammenligning med et dansk universitet er slående: bortset fra en svensker i ny og næ er der langt mellem udenlandske ansatte, og Berkeley har dog et kontinents talentmasse at trække på, før det behøver at gå til udlandet.

Denne cirkel skal brydes. Det er godt nok, at danskere rejser ud, men åbenheden skal gælde begge veje, og derfor skal vi også trække udenlandske talenter hertil. En af forudsætningerne er, at Danmark lærer at behandle folk af udenlandsk herkomst ordentligt.